

O matlamları, o hâcetleri, ummadığı ve bilmediği ve eli yetişmediği yerden münasip ve lâıık bir vakitte onlara veriliyor

Birinci Pencere:

Bilmüşahede görüyoruz ki bütün eşya, hususan zîhayat olanların pek çok muhtelif hâcatı ve pek çok mütenevvi metalibi vardır. O matlamları, o hâcetleri, ummadığı ve bilmediği ve eli yetişmediği yerden münasip ve lâıık bir vakitte onlara veriliyor, imdada yetiştiriliyor. Halbuki o hadsiz maksudların en küçüğüne o muhtaçların kudreti yetişmez, elleri ulaşmaz. Sen kendine bak! Zahirî ve bâtinî hâsselerin ve onların levazımatı gibi elin yetişmediği ne kadar eşyaya muhtaçsın. Bütün zîhayatları kendine kıyas et.

İşte bütün onlar, birer birer, vücud-u Vâcib'e şehadet ve vahdetine işaret ettikleri gibi heyet-i mecmuasıyla güneşin ziyası, güneşi gösterdiği gibi o hal ve bu keyfiyet, perde-i gayb arkasında bir Vâcibü'l-vücud'u, bir Vâhid-i Ehad'i hem gayet Kerîm, Rahîm, Mürebbi, Müdebbir unvanları içinde akla gösterir.

Şimdi ey münkir-i cahil ve ey fâsık-ı gafil! Bu faaliyet-i hakîmaneyi, basîraneyi, rahîmaneyi ne ile izah edebilirsin? Sağır tabiatla mı, kör kuvvetle mi, sersem tesadüfle mi, âciz, camid esbabla mı izah edebilirsin?